

predstavlja deo usklađivanja celokupnog zakonodavstva Republike Srbije, koje se odnosi na bezbednost i zaštitu zdravlja na radu sa pravnim tekovinama Evropske unije. Još jedna bitna stvar koja komplikuje rad na analizi sistema i izradi novih politika je nedostatak jedinstvenog registra povreda na radu i profesionalnih oboljenja, kojim bi u bliskoj budućnosti trebalo da se bave institucije Republike Srbije u čijoj nadležnosti je ova oblast.

Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu predviđa da inspekcijski nadzor nad primenom zakona, drugih propisa o merama i normativima zaštite na radu, tehničkim merama koje se odnose na zaštitu na radu, akata preduzeća i kolektivnih ugovora vrši ministarstvo nadležno za poslove rada preko inspektora rada (čl. 60).

Propisane su i kazne za nepoštovanje odredaba koje se odnose na zaštitu na radu i nepoštovanje normativa, standarda, pravilnika i uputstava.

U Republici Srbiji zaposleni u slučaju povrede na radu ili profesionalnog oboljenja ostvaruju svoja prava u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. Međutim, naknadu štete (materijalne i nematerijalne) zaposleni ostvaruje putem tužbe u građanskoj parnici. Ta vrsta zaštite se deklarativno odnosi i na radnike koji rade na crno, i koji bi u slučaju povrede na radu imali mogućnost da se obrate inspekciji rada radi ostvarivanja radno-pravnog statusa, prava iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, ali takvih slučajeva gotova da nema u praksi.

14.4. Sloboda sindikalnog organizovanja.

Sloboda sindikalnog organizovanja jedina je sindikalna sloboda garantovana u sva četiri opšta instrumenta za zaštitu ljudskih prava koje je Srbija ratifikovala

– PGP (čl. 22), EKPS (čl. 11), PESK (čl. 8) i ESP (čl. 5 i 6). Ova sloboda podrazumeva pravo da se osniva sindikat i da mu se po slobodnoj volji pristupi, pravo da se osnivaju udruženja, nacionalni i međunarodni savezi sindikata, kao i pravo sa-mostalnog delovanja sindikata bez mešanja države. Srbija je potpisnica Konvencije MOR br. 87 o sindikalnim slobodama i zaštiti sindikalnih prava, Konvencije MOR br. 11 o pravima udruživanja i koaliranja poljoprivrednih radnika,⁶⁴⁷ Konvencije MOR br. 98 o primeni principa prava organizovanja i kolektivnog pregovaranja i Konvencije MOR br. 135 o radničkim predstavnicima. Revidirana Evropska socijalna povelja koju je Srbija ratifikovala 2009. godine, u članu 5 ističe pravo na organizovanje radnika i poslodavaca koje podrazumeva pravo da stvaraju lokalne, nacionalne i međunarodne organizacije za zaštitu svojih ekonomskih i socijalnih interesa.

Članom 55 Ustava garantovana je sloboda sindikalnog udruživanja. Sindikati se osnivaju bez prethodnog odobrenja uz upis u registar kod nadležnog državnog organa u skladu sa zakonom, dok je Ustavni sud jedini koji može zabraniti rad bilo kog udruženja, pa i sindikata, i to u slučajevima izričito sadržanim u stavu 4 člana 55. Način ostvarivanja slobode sindikalnog organizovanja detaljnije je uređen Zakonom o radu, zakonima koji regulišu materiju udruživanja građana i podzakonskim aktima. Zakon o radu definiše sindikat kao samostalnu, demokratsku i nezavisnu organizaciju zaposlenih u koju se oni